

Боднар В.Є., здобувач наукової
лабораторії з проблем досудового
розслідування Національної академії
внутрішніх справ

ІНДИВІДУАЛЬНА ПРОФІЛАКТИКА ЗЛОЧИННОСТІ В ОРГАНАХ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Індивідуальна профілактика в органах внутрішніх справ, згідно з наданим у нормативно-правових документах МВС України визначенням, полягає у здійсненні комплексу правових, організаційних, виховних та інших заходів, що реалізуються відносно конкретної особи, спрямованих на своєчасне виявлення й попередження злочинних, корупційних та інших протиправних дій, усунення причин та умов, що сприяють їх скоєнню [1].

Мета індивідуальної профілактики передбачає виявлення та запобігання вчиненню працівником ОВС протиправних дій. Індивідуальна профілактика полягає в систематичному

використанні та стимулюванні різних форм контролю над поведінкою особи з метою формування мотивації до такого виконання службових обов'язків, що відповідає цілям правоохоронної діяльності, з урахуванням індивідуальних особливостей працівника ОВС.

Заходи реалізації індивідуальної профілактики, передбачені нормативно-правовими актами МВС України:

- психологічне діагностування окремого працівника;
- проведення роз'яснювальної роботи стосовно допущених помилок та порушень у службовій діяльності;
- проведення бесід щодо неприпустимості корупції або інших протиправних діянь;
- відвідування за місцем мешкання з метою встановлення сімейно-побутових умов;
- інше [2, с.174].

Ядром індивідуальної профілактики в органах внутрішніх справ, як зазначають дослідники, є виховна робота. Заходи виховного впливу мають різноманітний характер, вони є заходами спрямованої дії, включаючи індивідуальну виховну роботу з працівниками ОВС. Проведення індивідуальної виховної роботи виступає однією з організаційних форм виховної роботи з особовим складом.

Оскільки мова йде про проведення саме індивідуальної профілактики, дуже важливо виокремити риси, властиві працівникам, що можуть вплинути на характер та зміст профілактичної роботи. До таких рис належать соціально-демографічні характеристики, соціо-психологічні та професійні характеристики працівника.

До соціально-демографічних рис належать: вік, стать, стаж роботи, рівень освіти, національність, наявність власної сім'ї. До соціо-психологічних рис належить виконання соціальних ролей, притаманних працівникові в колективі - лідер; людина, яка користується повагою, новачок і т. ін., виконання соціальної ролі батька (матері), чоловіка (дружини), сина (доньки). До професійних характеристик працівника належать

показники службової діяльності, наявність стягнень, посада, спеціальне звання тощо.

Урахування зазначених характерних рис працівника під час формування індивідуально-профілактичної роботи дозволить зробити її більш предметною та зорієнтувати службову особу, на яку покладено її проведення, на виховання конкретних працівників, котрі потребують максимальної уваги.

Слід відзначити, що до працівників, які потребують підвищеної уваги, належать молоді працівники з невеликим стажем роботи. Виховний вплив на працівника повинен здійснюватися з перших днів його перебування на посаді рядового чи начальницького складу. Особливим педагогіко-виховним впливом відрізняється навчальний процес у вищих навчальних закладах системи МВС України, до завдань якого відноситься й формування особистості правоохоронця, гідного та придатного за своїми особистісними якостями до служби в органах внутрішніх справ [2, с.178-179].

Серед профілактичних заходів, що дозволяють своєчасно встановлювати осіб, котрі вживають наркотичні та психотропні речовини, є щорічний медичний огляд працівників ОВС. Значну роль у профілактиці даного явища має відігравати й начальник підрозділу, який повинен володіти усією повнотою інформації щодо підлеглих.

Формами профілактичної роботи керівного складу виступає проведення співбесід з підлеглими працівниками щодо недопущення поведінки, яка може бути несумісною з займаною посадою та відвідування за місцем постійного проживання з метою встановлення побутових умов та стану атмосфери в родині підлеглого. Перелік форм профілактичної роботи не є вичерпним.

Самостійне значення має регіональна субкультура, соціальні норми та установки спільноти певного регіону, без урахування якої вести мову про якісний аналіз субкультури працівників конкретного підрозділу не можна. Тому будь-яке дослідження стандартів поведінки, що існують у кожному

конкретному колективі, має відбуватися в контексті дослідження регіональної субкультури.

Окремий вид індивідуально-профілактичних заходів, що безпосередньо впливають зі специфіки роботи органів внутрішніх справ, становлять спеціальні цільові інструктажі щодо порядку дій у типових ситуаціях виконання службових обов'язків та фізична підготовка працівників ОВС. До першої групи входить стандартний набір можливих дій у стандартних ситуаціях виконання службових обов'язків для того, щоб працівник засвоїв норму закону, тренінги щодо реалізації правових повноважень при виконанні службових обов'язків.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Інструкції про порядок забезпечення органами та підрозділами внутрішніх справ України профілактики злочинних, корупційних діянь та інших протиправних дій серед особового складу: наказ МВС України № 76 від 23.02.2009 р.

2. Мартиненко О.А., Шарікова В.П. Злочинна шкода, що вчиняється працівниками ОВС України при виконанні службових обов'язків. - Луганськ: ТОВ «Віртуальна реальність», 2013. -220 с.